

PAIKUSE VALLAVALITSUS
ERKAS PÄRNU INSTITUUT

PÄRNU MAAKONNA
PAIKUSE VALLA
TEEMAPLANEERINGU
KESKKONNAMÕJUDE
STRATEEGILISE
HINDAMISE
PROGRAMM

PÄRNU 2009

SISUKORD

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMM.....	3
KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALUS.....	3
KAVANDATAV TEGEVUS JA SELLE EESMÄRK.....	4
KSH LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTE JA KÄSITLUSULATUS.....	5
KSH METOODIKA.....	6
ÜLDSUSE KAASAMISE KAVA.....	7
KSH AVALIKUSTAMISE AJAKAVA	7
ASJAST HUVITATUD ISIKUD:	8
LISAD	9

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMM

Keskkonnamõju strateegilise hindamise objekt ja ulatus: Paikuse valla teemaplaneering ja Paikuse valla territoorium.

Paikuse valla teemaplaneeringu korraldaja ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algataja on Paikuse Vallavalitsus.

Paikuse valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise koostaja on ERKAS Pärnu Instituut OÜ, kelle poolt on moodustatud tööriühm:

Projektijuht: Valdeko Palginõmm (KMH litsents 005);
Marek Lind maastikuarhitekt;
Tuuli Veersalu maastikuarhitekt;
Ain Kull TÜ õppejõud, ekspert tuulekliima ja -energeetika,
kliima mõju aineringetele ja sotsiaal-majanduslikele protsesside valdkonnas

Tulevikus võib ühe tuulepargi arendajana käsitleda AS Elektri Energiat.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) vahetu-otsene eesmärk on arvestada kohaliku keskkonna võimalusi teemaplaneeringu lahenduste väljatöötamisel ja kirjeldada neid võimalusi ning lahenduste keskkonnanäppespekte aitamaks koheselt planeeringu koostajail ja hiljem ka planeeringu kehtestajal vajalike otsuste langetamisel.

Kaudne-üldine eesmärk on toetada jätkusuutlikku valla arengut ja edendada säästvat arengut nii maakondlikul kui ka riiklikul tasandil.

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ALUS

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi ning aruande koostamisel järgitakse “Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadust” (RT I 2005, 15, 87, 2006, 58, 439; 2007, 25, 131).

KAVANDATAV TEGEVUS JA SELLE EESMÄRK

Paikuse Vallavalitsusele laekunud AS Elektri Energia taotluse alusel algatati 15. juunil 2009 aastal teemaplaneering (Lisa 1) Paikuse vallas Põlendmaa, Tammuru, Seljametsa ja Vaskrääma külade maa-alal eesmärgiga leida tuulepargi rajamiseks sobiv asukoht (sobivad asukohad), lahendada tehnovõrkude paigutus ning servituutide määramise vajadus.

Tuulepargi teemaplaneeringu eesmärgiks on välja selgitada, kas on võimalik rajada planeeringualale kuni 16 MW võimsusega ja kuni 8 tuulikust koosnev kompleks, tagades võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks, maakasutuseks ning ehitamiseks, ning vajadusel Paikuse valla üldplaneeringu täiendamine (Lisa 2).

Kavandatavaks tegevuseks on Pärnu maakonna Paikuse valla territooriumile tuulepargi rajamine. Tuulepark on terviklik elektritootmise objekt, mis lisaks tuulikutele koosneb teedest, alajaamadest, ühenduskaablitest jms.

Kavandatava tegevuse eesmärk on tuuleenergiast elektrienergia tootmine.

KSH LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTE JA KÄSITLUSULATUS

Mõju hindamise aruande koostamisel lähtutakse strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust ja sisust. KSH läbiviimisel järgitakse põhimõtet: korraldada mõjude hindamine süsteemsete meetodilis-rutiinsete protsesside jadana ja planeerimisprotsessiga sünkroonselt.

Protsesside jada algab keskkonnavalase taustinformatsiooni ja Paikuse valla elu-olu kajastavate asjakohaste materjalide kogumisest. Sealhulgas kasutatakse alljärgmisi dokumente:

- Paikuse valla üldplaneering ja KSH aruanne (2009)
- Pärnu maakonnaplaneering;
- Maakonna teemaplaneering „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“;
- info paikkonna keskkonna-alaste uuringute kohta ning kättesaadavad aruanded uuringute kohta;

Mõjude hindamise taustsüsteemiks on teemaplaneeringuga kavandatavad maaala kasutamise lahendused ja nende kasutamisi mõjutavad piirangud. Hindamisel arvestatakse sellega, et põhimõtteliselt ei ava teemaplaneering teed sellistele arendustele, millede korral võib eeldatavalt avalduda oluline keskkonnamõju. Tuulepargi rajamist välistavate piirangute ruumilist ulatust hinnatakse lisaks otseselt planeeringu alale ka ümbritseval alal - sealjuures hinnatakse seda erinevate mõjude osas erinevalt ruumilises ulatuses, kus konkreetset mõju saab lugeda oluliseks.

Üldjuhul on mõjud looduskeskkonnale, kas otsesed-vahetud (mingi lokaalne kooslus jääb ehitiste alla ja hävib) või vahendatud-kaudsed (planeeringu lahendus vähendab loodusobjekti väärtust). Otsese mõju esinemisel on tema olulisuse-mitteolulisuse tuvastamine kerge ja planeeringulahenduse korrektuuriga on olulise mõju vältimine ka saavutatav. Kaudse mõju korral on see keerulisem. Kas teemaplaneeringu tegevuste kaudne mõju avaldub olulisena või mitte, selleks vaadeldakse eesseisvaid võimalikke tegevusi/arenguid selles osas, kuivõrd nad survestavad või toovad kaasa:

- piirkonna miljööväärtuslikke, kaitsealuseid alasid ja Natura 2000 võrgustiku alasid ning eeldusi nende väärtuse säilimiseks;
- tegevusi millede juures oluline mõju saab ilmnedu väheoluliste mõjude kumuleerumise tagajärjel

Mõjud valla majanduslik-sotsiaalsele keskkonnale on peamiselt kaudsed. Otseseim tulu tekib eeldatavasti maaomanikele, kelle maale tuulikud püstitatakse. Tuulikupargi arendamisega kaasneb mõningane töökohtade teke nii ehituse kui opereerimise faasis.

Mingil määral mõjutab tuulikuparkide rajamine ja eksploatatsioon ka maakasutust, kinnisvaraturgu, rekreatsioonivõimalusi ja üldist majanduskliimat ehk inimeste majanduslikku ja sotsiaalset heaolu. Senist sihtotstarbejärgset kasutust maatulundusmaana (eeskätt põllumajandus ja metsandus) tuulikupargi rajamine üldjuhul ei kitsenda, maa (maatulundusmaa) kasutamise intensiivsus ja majanduslik väärtus planeeringualal tõuseb, kuna samaaegselt energia tootmisega on võimalik ka maa-ala põllumajanduslik või metsanduslik kasutus.

Käesoleval ajal ei näe KSH töögrupp riigipiiriülese mõju esinemist.

KSH METOODIKA

Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande koostamisel võetakse arvesse olemasolevaid teadmisi ja üldtunnustatud hindamismetoodikat valides/täpsustades töö käigus sobivaimad hindamismeetodid ja tehnikad.

Hindamisel kasutatav metoodika täpsustatakse mõjude hindamise teostamise käigus vastavalt kerkiivatele vajadustele, muuhulgas kasutatakse vajadusel eksperthinnanguid. Olulise osana kasutatakse geograafilisel infosüsteemil (GIS) baseeruvaid analüüsimeetodeid ja muid kartograafilisi lahendusi.

Esiteks, selgitatakse tuuleparkide arendamiseks sobivad (ja mitesobivad) asukohad kogu Paikuse valla Põlendmaa, Tammuru, Seljametsa ja Vaskrääma külade ulatuses arvestades nii loodus- kui sotsiaalse keskkonna komponentidega. Seega valitakse asukohad tuuleparki välistavate kriteeriumite põhjal.

Teiseks, selgitatakse kas tuuleparkideks sobilikule alale on võimalik mahutada 16 MW võimsusega ja kuni 8 tuulikust koosnev kompleks nii, et on välistatud tema mõju väljumine valitud asukoha alalt.

Teemaplaneeringu hindamisel lähtutakse alternatiivist:

- **Tuulepargi rajamine**, milles algideena lähtutakse visioonist rajada planeeringualale kuni 16 MW võimsusega ja kuni 8 tuulikust koosnev kompleks,.
- **Tuuleparki ei rajata (Null-alternatiiv)**, ehk planeeringuala piirkonda tuulikuparki ei rajata ning alade maakasutus säilib sarnaselt olemasolevale.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine viiakse läbi tihedas koostöös planeeringulahenduse väljatöötamisega, seetõttu toimub pidev planeeringulahenduse kujundamine/korrigeerimine/muutmise (mis sisuliselt on erinevad variandid) ja erinevaid variante analüüsitakse töö käigus.

ÜLDSUSE KAASAMISE KAVA

Programmiliselt kulgeb KSH kolmes etapis. Üldsuse kaasamine algab esimestes etapist, hetkest kui on teatatud (Ametlikud Teadanded) KSH algatamisest.

Teine etapp on programmi avalik arutelu (eelnevalt olemas asjakohased seisukohad programmi kohta). Arutelul tutvustatakse KSH põhimõtteid, hindamise kulgemist ja ajalist kokkupuudet planeeringuprotsessiga.

Kolmanda etapi kohaselt kulgeb KSH (nn aruande kirjutamine) ja planeerimine paralleelselt. Sellest johtuvalt on nii palju kui võimalik püütud ühitada planeeringu avalikustamine ja keskkonnamõju hindamisega seotud avalikustamine.

KSH AVALIKUSTAMISE AJAKAVA

Etapp	Etapi tegevus	Kuupäev/ päevi	Nädal	Teatamise koht või viis
KSH algatamine	teatamine	15.07.2009	25	Ametlikud Teadaanded, kohalikus ajalehes ja elektrooniliselt või liht- või tähtkirjaga.
Programm	koostamine		25-28	
	seisukoha küsimine	+ 30 päeva	31	+ seisukoha saamine Keskkonnaametilt
	avalikustamisest teatamine	7 päeva ette	39	Ametlikud Teadaanded, kohalikus ajalehes, valla veebilehel ja elektrooniliselt või liht- või tähtkirjaga.
	avalik väljapanek	14 päeva	41-42	Paikuse vallamajas, Paikuse valla veebilehel
	avalik arutelu	1 päev	43	Paikuse vallamajas
	heaks-kiitmine	14 päeva jooksul	45-47	Keskkonnaameti kiri
KSH aruanne	koostamine		47+	
	avalikustamisest teatamine	7 päeva ette	50	Koos planeeringu avalikustamise teatega
	avalik väljapanek	21 päeva	52+	Samal ajal planeeringu avaliku väljapanekuga
	avalik arutelu	1 päev		Samal ajal planeeringu avaliku aruteluga
	aruande heaks-kiitmine	30 päeva jooksul		Keskkonnaameti kiri

ASJAST HUVITATUD ISIKUD:

Paikuse Vallavolikogu, Paikuse Vallavalitsus, Pärnu Maavalitsus, Keskkonnaamet, Paikuse valla elanikud, maakonna ja valla arendajad, ettevõtjad, AS Elektri Energia, valla territooriumil asuvad riigiasutused, keskkonnaorganisatsioonid ühendav organisatsioon, jne.

Programmi koostas Valdeko Palginõmm
tel 5113010
palk@erkas.ee

20.07.2009

LISAD

Lisa 1. Paikuse valla tuulepargi teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsus. Sauga Vallavolikogu 15.06.2009 a. otsus nr.28.

Lisa 2. Paikuse valla tuulepargi teemaplaneeringu lähteülesanne.

Lisa 3. Paikuse valla tuulepargi teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise teade kodulehel

Lisa 4. Paikuse valla tuulepargi keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise teade Ametlikes Teadaannetes 15.07.2009

Lisa 5. Paikuse valla tuulepargi teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise teade Pärnu Postimehes 16.07.2009

Lisa 6 Keskkonnaameti seisukoht 09.09.2009

Lisa 7. Paikuse valla tuulepargi keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamine *Ametlikes Teadaannetes* 24.09.2009.

Lisa 8. Paikuse valla tuulepargi keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamine Pärnu Postimehes 26.09.2009

Lisa 9. Paikuse valla tuulepargi keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalikustamine Paikuse valla kodulehel 25.09.2009

Lisa 10. Paikuse valla tuulepargi keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku arutelu protokoll

Lisa 11. Paikuse valla tuulepargi keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku arutelu osavõtjate nimekiri.

Lisa 12. Pärnu maavalitsuse seisukoht

Lisa 13 Tervisekaitse seisukoht

Lisa 14 Paikuse valla tuulepargi teemaplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise teade valitsusvälise keskkonnaorganisatsioonide ühendavale organisatsioonile koos vastusega